

שעריו הלוות

קובץ לתרורה הלכה והשכפה

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ישיבת בית שערם
זבית מדרש משנה הלכות גדלות

העורך :

שמעאל טירד — שמעאל יצחק מארגנארעטען

שנת ה'תשכ"ח — ברוקלין, ניו-יורק

Published by

Mishne Halachoth Gedoloth Institute

Under the leadership of

Rabbi Menashe Klein

of Ungvar

Dean of Yeshiva Beth Shearim

1578 53rd Street

Brooklyn, NY 11219

לרכיש ספר זה או תקליטור תורני של כל הספרים
עם תוכנית חיפוש ובתבנית צילום, להתקשרות:

To purchase printed copies of this volume or a Compact Disk
containing all the volumes in searchable text files & PDF format,
contact:

ארה"ב Toll Free (888) 498-8642
ניו יורק New York (718) 851-0806
ארץ ישראל Israel (02) 587-0613
MishnaHalachos@mail.com

תרומותיכם תאפשר לנו להמשיך בהפצת תורה בישראל

Your financial contribution is appreciated as it will help us continue to spread torah
through publishing seforim and making them available on computer.

נא לשולח תרומותיכם החשובה:

Please send your generous donations to:

Machon Mishne Halachos
3301 W. Strathmore Ave.
Baltimore, MD 21215
USA

כל הזכויות שמורות תשס"ד

Copyright © 2004

**תשובה בעניין מי הוא יהודי עפ"י דין תורה"ק
ובמה יצא מכל ישראל**

ממן הגאון כש"ת ר' מנשה קלין שליט"א

ראש הישיבה

למען הרמת קרון התורה אנחנו מציגים בראש כל חוברת תשובה או עניין הנוגע לתלמידי הישיבה. ולהשיבות הדבר הננו מודפסים תשובה מאות ממן הגאון ראש הישיבה שליט"א, אשר השיב בעניין העומד על הפרק, כדי שיסכרו פי דורי שקר. המערך

אשר נתן כי בפי ליסכרי פי דורי בקיים שנת תשי"ט ביקרתי בארץינו שקר ויחקו בספר בכתב וועופרת למען יהיו לשם ותפקידם לעם קדוש (בזמן ההוא) ושאל ממי לבאר לו מי הוא היהודי השאלת המפורסת מהמכابت שנשאלו ממוני רוב גזולי ישראל. והנה הדגש לי בשאלתו הניל כי הוא אינו מאמין בתורה שבע"פ ר"ל ולכן ברצונו שאברה לו מתורה שבכתב מי הוא היהודי ע"פ תורה שבכתב להפישה הניל התלייתי ע"י ידידי הרב הגאון מהדר"א ולמנוביץ רב העיר מעכו ועד רב חשוב אחר, ומצד השני כי שם עוד מר טעדי קלעך כת רח' הראשן בעולם והאיך ובמה נעשה הוא ירושלים ע"ק תיז. הפגישה נמשכה שעה וועשרים דקות בעניין זה ועוד דבריהם המסתעפים לעקריו אמונהינו הקדושה בתורה שבכתב ושבע"פ. ועוד עניינים הנוגעים לכל ישראל. וה' אלקים הי' עmedi ונתן לי לשון לי מודים ותשובה ברורה בס"ד עד שנתקיים בי מש"כ ועוד מה שתשibe לאפיקורס עד כדי כך, אשר לסוף הפגישה פנה אל הנוכחים ואמר שאף שקבל כבר הרבה תשובה אבל תשרי שנה וירא אליו ה' אל אברם ויאמר אליו אני ארל שדי התהדר לפני וה' נצחתי כו' עוד לא קיבל. וידעת כי לא מהכמתי היהתה ואת אלא בוכות ואבותי ורבותי הקדושים וחוכות קדשות ישראל התהדר בזה. וכשחוורת הביתה גוים וגוי' והקומות את בריתך בini אמרתי לרשום הני ملي מעליותא

חוברת ה'

ג'ינס ה'תשל"ל

תוכן העניינים:

תשובה בעניין מי הוא היהודי
סוגיא דטועה בדבר מצוה . כת"ק ממן הגאה"ק ר' עמרם בלוחם זצ"ל
בעניין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו כת"ק ממן הגאה"ק ר' בן ציון בלוחם זצ"ל
מן ראש הישיבה
שיעור בסוגיא דתשביתו
חברי הכלול :

בעניין בדיקת חמץ
בעניין אינו מחויב בדבר אם יכול להוציא
תלמידי הישיבה :

בעניין מסיח לפיה תומו בעכו"ם
בעניין מומין בבני אדם
בעניין אכדרה
בעניין טמיון לפיה תומו
דוד היום, מדכי אלתר
שמעאל קלין
יעקב שטורם
דוד יוסויפש

ספר שו"ת משנה הלכות חלק רביעי
בין כותלי ישיבתינו

๙๒

נרטם בדפוס "בלשון"

480 SUTTER AVENUE

BROOKLYN, N. Y. 11207

ישראל מאו היהת לגוי. ועתה יש לשאול במה והאיך יצא עשו מכל ישראל אחר שנולד מאב ואם הצדיקי הקדושים וע"כ התירוץ הפשט הוא כי כפער עשו בתורת אביו יצחק שהוא תורה ה' והלך אחר תועבות בני דורו ולכן מילא יצא מכל ישראל (אף שמעולם לא נשתרמו) ונולדו לו בני עשו. וייעקב הלך בעקביו אבותיו וקבע את התורה יושב אהלים נשר יהדי וממנו יצא כל ישראל.

וע"ז צוחה הכתוב (פ' וירא פ"ט) כי ייעתו (את אברהם) למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחורי ושמרו דרך ה' וגוי' מבואר דאתחלת הקב"ה לאברהם הייתה אף לאחר כל הנסיגות רק בשבייה זה שיצוח את בניו ואת ביתו לשמור דרך ה' וכל מי שמאמין בתורת ה' תורה אבותינו נכנס בכלל ישראל וממי שכופר בה יוצא מן הכלל ורבך זה היה תנאי לבא בכלל ישראל ישראלי עוד קודם מתן תורה וכיש לאחר מתן תורה שצינו לשמרה בתורחיו גמור והשבינו על זה ופשט דא"א לשום אדם ליכנס וליקרא בכלל ישראל בלי שיקבל עליו כל התורה והמצוות כמו שנתנו לנו הקב"ה ע"י משה עברו במעמדם כולם.

אלא רפשות גמי לא"א אין להאמין רק בתורה שבכתב ולא בתורה שבבעל פה ח"ו שהרי אנו מכחיש בקבלהינו מסני שהרי אנו קבלנו ממשה שתי תורות במעמדם לנו כמובא ממשה קבל תורה מסני ומסרה לייחסו ויושוע לזכנים וחננים לנביאים כו' דור אחר דור עד אבותינו ואנחנו אחריםם ולולי קבלתם לא היינו יודיע' כלם מתורתינו כי אפילו על פי המילות אנו סומכים רק מקבלם.

ישראל בקיצור הנה מפורש יוצא מהות'ך תורה שבכתב ושבע'פ' שליכנס בכלל ראש לאדם ומלך הראש צוררי ודקדוקיה ואפי' סייגים ודרשות חז"ל

להבין במה נעשה ישמعال גוי ויצחק יהודי והלא אביו ה' אברהם אבינו ע"ה ונוגדר עדר ט"ו שנה בבית אביו "א" ובמה נשעה עכו"ם ויצחק ישראל. אבל פשות ריצחק שהלך בדרכיו אביו אברהם אבינו ושמר את התורה נשאר ישראל ונקרא זרע אברהם אבל ישמعال שנעשה פרא אדם רובח קשת במדבר והוניח תורה אביו נשאה גוי ויצא מכל ישראל אף שנולד לאב ישראל צורק כאברהם (ואהמת אגד כי בוה דעתה לדחות ואמר כי מי אמר שישמעאל נשעה גוי והשבתי לו א"כ גם היישמעאלים יש להם טענה על ארץ ישראל כיון שם גם מזרע אברהם ומה טענתינו חזקה, ולא הי' בידו להשיב וגם כי באמת אברהם הוליד עוד בנימ מקטורה וג'ב נעשה גוים) אבל פשות שהכל תלוי בקבלת התורה ומצוות רכל המקובל עליו לשומרה ולקיימה הרי הוא נכנס בכלל ישראלי וכל הכהפר בה ח"ו ממילא יוצא מכלל ישראל.

אלא דבישמעאל אכן לדיין מא' מינים בני מאמינים מישובת הקושיא דהרי ישמعال נולד מהגר שחתהשרה ואגון קייל' הבא על השפהה ולדה כמותה כמובא בגמ' יבמות ובש"ע אה"ע וא"כ ישמعال מלידה לא הי יהודי אבל יצחק נולד מאמנושרה בן גבריה וכן נקרא זרע אברהם ועתה נבא לאבינו יצחק שהולד ב' בנימ יעקב ועשוי האמורים בפרשנה ותואמים נולדו וקייל' רתאותם מביא אחת נולדים וא"כ שניהם היו זרע יצחק ורבקה ואביו ה' ראה ראיינו שיעקב אבינו המשיך שלשת ה' ישראל ונעשה בחירות שבאות וממנו קורש מחצבותם ומאב ואם הקדושים יצחק ורבקה ואביו ה' ראה ראיינו שיעקב אבינו המשיך שלשת ה' והנה שני בני ה' לא אברהם והנה טבילה וקבלת על מצותה ומדammer תורותי בלשון רבים ע"כ יצחק וישמעאל, יצחק נקרא זרע אברהם וה' לראש היהודים וישמעאל הינו ב' תורה כולה עם פרטיה כולל כל התורה יוציא אומות של גוים. יש

שם דברנן מדכתיב משמרתי שהוא עולם להיות לך לאליך ולודיעך אחיך וגו' זאת בריתך אשר תשמרו ביני הבשילין קיים מבואר בחכמינו זיל. ועפ' זה הוא דגש יהודי הא בלאו כל צור ונמלתם אתبشر ערלכם ה' כי נכל בכל בני נח שהיה חי' לאו זרע תrho ובני דורו. שאר זרע תrho ובני דורו והנה אבינו הזה ה' לו ב' בנימ תיכם יליד בית ומקנת כספ' מכל יצחק וישמעאל ויצחק נתיחס בתבר אביו ונעשה לראש משפחות ישראל. בן נכר אשר לא ימול אתبشر ערלו זכר אשר ימול אתשרה שרי כישרה שמה תקרא את שמה שריה וברכתה הנפש ההוא מעניה את בריתך בריתם בבריכם לבירית עולם. וועל אלקים אל אברהם שרי אשתק לא מול יlid ביתך ומקנת כספ' והיתה זכר אשר לא ימול אתשרה שמה לבריתך וברכתה הנפש ההוא מעניה את בריתך ה' פ' ובפ' וירא (י"ח י"ז): וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה ממנה יהיו גוי' ויאמר אברהם אל ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום האלים לו ישמعال יהיה לפני ואני אמר אלקים אל שרה אשתק يولדה נוגרכו בו כל גוי הארץ. כי ידעתו לך בן וקראת את שמו יצחק והקימת למען אשר יצוחה את בניו ואת ביתו את בריתך אותו לבירתה עולם לוועו אוריו ושמרו דרך ה' לעושותך ואופט למן הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. עוד שם (כ"ד ד') וגוי' ונתתיו לגוי גדול ואת בריתך וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונות ימים כאשר יצוחק אשר תלך לך שרה אקים את יצחק אשר תלך לך שרה וגוי' (פ' ל'). ובפ' וירא: ותרא שרה אל שם (כ"א י"ב) ויאמר אלהים אל את בן הגור המצרי אשר ילדה לאברהם מצחק. ותאמר לאברהם גרש אמרך כל אשר תאמיר אליך שרה האמה הזאת ואת בנה כי לא יריש שמע בקולה כי יצחק יקרה לך זרע. בן האמה הזאת עם בני עם יצחק. ובפ' תולדות (כ"ו ד') אמר ה' ל' יצחק: וירע הרבר בעיני אברהם על אורות והרבתמי את זרע בינו כי ה' השם ונתתי לודיע את כל הארץ האל והתברכו בורעך כל גוי הארץ עקב כל אשר תאמיר אליך שרה שמע אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקומי ותורתך.

והנה מפורש דאביינו הראשון שקבל עליו יהדות ונעשה יהודי היתה בשבייל המילה טבילה וקבלת על מצותה ומדammer תורותי בלשון רבים ע"כ יצחק וישמעאל, יצחק נקרא זרע אברהם וה' לראש היהודים עם פרטיה והינו ב' תורה כולה עם גוים. יש

ובין זרע אחיך לדורתם לברית סייגים מצותי חקומי ותורתך והכל קיבל עליו אברהם אבינו ואפללו עירובינו זאת בריתך אשר תשמרו ביני ובניכם ובין זכר ונמלתם אתبشر ערלכם ובניכם ובין זכר לדורתם ותיכם יליד בית ומקנת כספ' מכל יצחק וישמעאל ויצחק נתיחס בתבר אביו ונעשה לראש משפחות ישראל. בן נכר אשר לא מזרע אברהם כדתתיב ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתק לא תקרו את שמה שריה כישרה שמה וברכתה הנפש ההוא מעניה את בריתך זכר אשר לא ימול אתשרה שמה לא בראותם ימול לך שרה שמה לבריתך בריתם בבריכם לבירית עולם. וועל אלקים אל אברהם שרי אשתק לא מול יlid ביתך ומקנת כספ' והיתה זכר אשר לא ימול אתשרה שמה לבריתך זכר אשר לא ימול אתשרה שמה לבריתך אוריו ושמרו דרך ה' לעושותך ואופט למן הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. עוד שם (כ"ד ד') את אשר יצוחה את בניו ואת ביתו ימים כאשר יצוחק אשר בנו בן שמונות ימים (כ"א י"ב) ויאמר אלהים אל את בן הגור המצרי אשר ילדה לאברהם מצחק. ותאמר לאברהם גרש אמרך כל אשר תאמיר אליך שרה האמה הזאת ואת בנה כי לא יריש שמע בקולה כי יצחק יקרה לך זרע. בן האמה הזאת עם בני עם יצחק. ובפ' תולדות (כ"ו ד') אמר ה' ל' יצחק: וירע הרבר בעיני אברהם על אורות והרבתמי את זרע בינו כי ה' השם ונתתי לודיע את כל הארץ האל והתברכו בורעך כל גוי הארץ עקב כל אשר תאמיר אליך שרה שמע אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקומי ותורתך.

והנה מפורש דאביינו הראשון שקבל עליו יהדות ונעשה יהודי היתה בשבייל המילה טבילה וקבלת על מצותה

בכת"ס א"ח (ס"י מ"ח) שדרך בדרך זה ותא חוי מה בין דבריו לדבריו. ומעתה אני אמר דהא דשינה לדבר האסור חייב אפילו בניתן שבת לדוחות בגוף זה בלבד עשה מצוה הוא ודוקא בטעה וסבירו בשם שמותר לשמו כך מותר שלא לשמו כיוון שלא היה טרוד בדרכו מצוה שניתן שבת לדוחות בשביבו שיביאו לטעות זה דאי שבת לדוחות בגוף זה מ"מ בשינה לדבר האסור איינו טרוד בראשות מצוה וכמ"ל, אבל בשכח שהיום שבת כיוון שהי טרוד בגוף זה לעשות פטור משום דעתך אייכא טרדה המותר לחות בגוף זה וזה הי' ברשות מצוה ועי"כ שהיוט שבת ושפיר הוה טעה בר"מ אף שלא עשה מצוה ופטור משועה לא פירשו שנעלמה ממנו שבת, וא"ש.

עוד הקשה מהרש"א גבי כל הובחים ששחוטו לשם פסח אמריו הוציא רשי' לפרש גנעלמה ממנה שבת או דסבור שמותר לשחות אחרים לשם פסח שבת כיוון דזומקין לה בטעה שפיר הוה שוגג בל"ה כיוון דהוי סבור רפסח הי' ומותר לשחות שבת עי' שם. — וקייםתו צריך ביאור דהא דזומקין בטעה הינו בראו' אבל באינו דאי' ל"ש טעה וכמ"ש רשי' למן רף ע"ב ע"ב על שאינו דאי' חייב דלאו טעה הוא וגם במשנה פרשי' דהכל יודעים שאין זה כשר לפסח וא"כ שפיר פרשי' באין דאי' שהשוגג הוא רק שכחה שבת או סביר מותר לשחות והרי רשי' לא פי' זה בראו'. וצריך לומר דסיל ראי' אף בראו' ל"ש טעה א"כ לפלוג בראו' גופא בין טעה לאינו טעה אע"כ גם באין דאי' שיק טעה שסביר שהוא פסח וטעה שהוא כשר אלא שלא מקרי מחתמת זה טעה בר"מ

רק שנאמר דבשבת פקע טרדו מעשה זה אבל כיוון רגם בשבת hei טרוד במעשה כזה על גוף אחר של שבת ע"י שהי טרוד בגוף של ע"ש ביום שעבר שכח וטעה ועי' רשי' פסחים ע"ב סדרה אמר, ומשום הכל בעי' עשה מצוה כדי שנאמר שהי לו טרדה בגוף זה ג"כ קודם השבת, ולכן חידשו תוס' דביה' טרוד באוטו גוף בשבת לעשות מעשה זו אם הי שוחת הפסח לשמו אלא שנאמר כיוון שהחט שלא לשמו פקע טרדה המצוה לכון אמרינן אם שינוי לדבר המותר פטור משום דעתך אייכא טרדה המצוי מצד דבר שכינה ובמש"ל אף רבאמת לא עשה מצוה דבמו דמהני טרדה גוף זה היום שיבא לכל טעות מהמת טרדה גוף אחר ביום שעבר הינ' מהני טרדה גוף זה היום מחמת דבר שהוא מצוה באמת לטרדה אחרת טעונה שהוא של מצוה שניתן שבת לדוחות בשביבה אף שבאמת איינו מצוה.

ולפ"ז בצדקה נהי דהוי טרוד למצות אבל איינו טרוד לעשות מלאכת הוצאה וחילול שבת ולא היה לו לטעות ודומה לשכח שאינן מבוקרין, אבל בולבל בשאר שבות אסר לטלטל משום איסור טלטול מוקצה ואפיו שבת של חג יש בו איסור טלטול ע"ג רחוי למצוה משום דאיינו עשי' כל עי' חוס' סוכה מ"ב ע"ב דה טלטול רק למצות עשה דאוריתא של לולב רחוי לי' לאיסור טלטול וכיון דהוא טרוד בשבת למצות לולב שניתן שבת לדוחות באיסור טלטול זה גרם לו שכחה שהיoms שבת והוי שפיר טביד'ם ע"י טרדה המצוה ופטור משאכ' בצדקה נהי טרוד בדרכו מצוה לשזכחה אבל ידי כן לכל טעות ומשום הכל חייב שוב מצאת

במסוגה בדבר מצוה
(פסחים ע"ב סוכה מ"ב שבת קל"ב)

מחי' פוגיות בתיק' של איש אלקים הגאון החסיד רשבבה"ג
מרן ר' עמרם בלום זלה"ה, בעל שו"ת בית שערום

(המשך מקונדר העבר)

אל דז"א דאי' בצדקה נמי כיוון דבאמת קשה גבי תנוקות נהי דניתן שמותר לתת צדקה בשבת בלי הוצאה שבת לדוחות אצל של שבת והי טרוד בר"מ מ"מ על גוף זה של ע"ש לא ומאוי חיב — לנ"ל ובתיחילה הי' טרוד ומ"ש מהביאו מלשכה נסבירות דברי תוס' הנ"ל דהיכי דניתן שאינן מבוקרין, וצ"ל כיוון שקדום שבת לדוחות אצל גוף זה לא ע"ש עשה מצוה היכי דשינה לדבר המותר,

כליה עם הגדרים והסיגים מדרבנן אחר אבותיהם וכו' והחומר שמע אבראה' כמבואר בקרא: עקב אשר שר שמע אבראה' יהודה ע"ש. וכן פסקו רב איזוק גאון ור'ח' והרא"ש בתשוו' ס"י מתשובת רבני מושלים בן רבינו קלונינוס ע"ש. עליו כל הרי הוא בכל ישראל ולא מקרי זרעה אלא מי שמתיחס וכיוון שכן פשוט דעתו גוף או ממשלה או אסיפה יכולה לקבוע מי הוא יהודי או לא אלא ההלכה קובעת בויה מי הוא יהודי שיעיר קייםישראל הוא התורה שעל ידי התורה מנהיגנו עם מיוחד מלככת בהנים וגוי תושבה נצחת ונסתמו טענותיו ואמר כלו השבתי לו. וב"ה וב"ש שהשבתינו כלו השבתי לו. וכ"ה ונסתמו טענותיו ואמר קדוש ובל' תורה אין הבדל בין במאמד הרבניים ושאר אנשים שם ישראלי לעמים אלא התורה הוא ש' שאף שקבל כבר הרבה תשובה אכל מבדיל אותנו מהם. ולולוי תורהינו תשובה נצחת כזו עוד לא שמע משום הקדושה הרי כבר בא גוים ורצו רב או אדם אחר, והשנוי הרבניים אמרו לי, שהי' לי ביה ס"ד להשיבו. וסהדי גם הם טוענים שהם היהודים שח"ז לי במרומים שלאחר שנים מצאתי הקב"ה שנה דעתו וعصיו הם היהודים ראי' זו בשיטת מהר"ם מרוטענברג ואיזוק וביתוס רצוי לשנות והקראים סי' תתקכ"ח לענין שהמשומד אינו רצוי לשנות את צורת היהודי והלא הנוצרי' ירוש את אביו מושום דישמעאל לא הילכתית האמתית ולא עלתה להם. ירש את אברהם ועשה לא ירש את וכל הנוגע בהם כנוגע בלבב עינו, יצחק וכן בפריעת חוב דכתיב ידוע ואני ה' לא שניתתי ואתם בני יעקב תדע כי גור Hai' זרעך וגור לא פרע חובו לא לך ישמעאל ולא בן עשו אלא יעקב ובנו ירדנו מזרים אלמא מנסה הקטן יקהת עמי.

בענין אין אדם אומר דבר שאיןו שלו

מחוקשי בת"ק מרן הגאון הקדוש ר' בונציון בלום הי"ד
בנו וממלא מקומו של מרן בעל בית שעריהם זלה"ה

גדסין בחולין דף מ' אר"ה היהת לי להגירה שם לשינוי השם חזי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא דוכלהו בהדרי קתניין אף' אי לא הויה הקנה ששחת בה סי' א' אסרה וכו' וכ' הטויז' בירוד סי' ב' סק"ד הדינו דוקא ששחת דבר שעווה אותה נבללה דהינו רובה של קנה או משחו בו שט דהינו אם לא התחיל בדבר שעווה אבל אם לא השיטה נבללה ליה מעשה השיטה וכו' ע"ש מהו הא גז' ציל שכ' לישב דהגה הקשה והשואל בתשרי בית אפרים או"ח סי'

דאינו מחייבו וכן בשוגת שבועה וחוץ נהי דבעהלט חפץ פטור ולא אמרנן דהויל למידק מ"מ בשבייל העלם חפץ אכתי הי' ציריך למידק שלא יתעלם ממנו שבועה שלא יוכל בחוץ אחר וכיון דלא דק ציריך כפרא דקסבר שוגת שבת עיקר דעיקר המוצה היא משום שבת ע"ש. ועיין דין שבת אל את משום לשון והותם שבשעות. ובויר דבריהם זיל דהא דכל שוגג ציריך כפרא וחיבר חטאת ע"ז שבת אין לחיבתו על שוגת מלאכות דלא הויל למידק.
ולפי זה הכל' בהאי דהוריות כיון דעת מה שסביר חילב מותר פטור על בהעלם טומאה ומקדש שפיר חייב דנהי דעת העלם מקדש איינו חייב דלא אמר'י דהויל למידק ע"ז מ"מ השוגג שסביר על חילב שהוא שומן וכיון דסביר דחלב מותר לא הייל שובי לא הי' ציריך לדקדק אם הוא טמא ויפטר נמי ממלא על שוגת טומאה זו'א דגם אם לא ידע אף' מותרתו לא הי' למידק בין חילב לשומן משא'ב בלא הוראת ב"ד נהי וכיון דסביר דחלב מחריב תוו לא הויל למידק בין חילב שיש מקדש בעולם ציריך למידק אטומאה משום קודש ומשום תרומה וכמה דברים וכו' נמי ציריך לדקדק אטומאה ולא דק שפיר חייב אשוגת טומאה ואין שוגת מקדש פטור אלא וא"ש.
(המשך יבא)

וניל דעתך במל"מ פ"ב משוגנות ה"בadam יש שני שוגות כגון שיבור שחילב מותר ואח'ב שוגג עוד וסביר על חילב שהוא שומן ואכלו לכשווועלו לו שהי' חילב וחלב אסור חיבת חטאת הוא ומפליג בטועה גופא בין ראי' לאין ראי', וכיון דין ראי' נמי מיררי בטועה שהוא שפיר הקשה מהרש"א דלמה פרשי' שוגג אחר הא זה גופא הוא השוגג מה שטעה שהוא פטה.
ולפענ' רנראה דבאמת יש להבין כיון דטועה בדבר מצוה פטור הינו משומ דטרוד במצוות א"כ באין ראי' כיון דהוא טועה שזה כשר לפסה בჰצטרף שניהם נמי חייב עי' שם הרוי טרוד ב"מ וגם נתן שבת שרי הובח כשר וגמ' נתן שבת לדחות אצל גוף זה מ"מ הרי גם בתינוקות לא ניתן לדחות אצל גוף זה, ועיין לה' בפ"ק משוגנות.
אך זה שיבוש דמ"מ איזה טרדות מצוה הביאו לטעות זה שיטה שזה כשר לפסה וכיון דהכל יודען שאינו הראשון איינו פוטרו ועי'. — ולפ"ז א"ש דרש' נקט העלם שבת או כסבור שモתר לשוחט לרבותה דלא בטעות דמחשב טבד'ם ויפטר שרי מיבעיא עלי השוגג שסביר שזו א"ז גופא חייב חטאת כיון דלא הי' לפסה ודאי חייב חטאת ע"ז גופא חייב שוגג וחיבר דב"מ טרוד בו דקודם שטעה בזה לא הי' טרוד ב"מ ולמה טעה ושפיר חייב. — אבל אכתי תקשת התינה אם רק זה השוגג מה שטעה שזה טעוונו מ"מ חייב חטאת וכמ"ש.
אשר לפסה או שפיר אמרינן שלטעות זה לא בא עי' טרדא דמצואה בנו' אבל אם הי' עוד שוגג שנעלם ממנה שנתקשה בדברי מל"מ הניל מסוגיא דשבועות יה' סבור שモתר לשוחט שבת או שהי' סביר שנטה תקשי' שיחי' דחיב' וכיון דaicא העלם טומאה אף' פטור מחמת טרידא דמצואה וזה בא לו מחמת טרידא דמצואה שוגג זה מכח שוגג הראשון שטעה שזה כשר לפסה וכיון שחשב כשר לפסה הרוי ה' טרוד ב"מ ועי' ב' נעלם ממנה אשור לשוחט שבת או נעלם ממנה אשור לשוחט א'ינו חייב אלא אחת ע"ש.

בג"ד אין מוקמים בחטאת עוף וחזי קנה פגום הא הווי מום ועין תוס' חולין כ"ח ד"ה אתה ואיך דין תמות זכרות בעופות הא מום מגונה פסול גם בעופות כמו מוחסן אבר כמ"ש תוס' זבחים ע"ז ע"ב ד"ה הכא בדוקין וכל זה בחולין אבל בקדושים דעת' חזי קנה פגום מצפין לי לשחיטה חז' שהקשה איך משכחת כלל שחווטי לשם שחיטה עליה דאל"ה הווי מום מום ושוב אינו ראוי לפתח אה"מ שפיר מיקרי אם כי שוחט חזי קנה התAMIL בשהיטה כיון שם שחיטה עלה ושפיר אסור וא"ש עכ"ל הטהור דפח"ח ש"ג.

וכשאני לעצמי בחידושי לסוגי דרבוזה הבאת ראי' להטו"ז דנהנה בס' ערבי נחל לבעל לבוש שדר בדרשה לש"ש הקשה לפמ"ש תוס' חולין כ"ח ע"ב ד"ה לפי דבמחזה אמרינן אף שחת במקומות הפגימה ומוצרף הפגימה להקשר שחיטה הרוי עבר מומו וכשר אבל אם שחת שלא במקומות הפגימה שאיו מצרפו להקשר שחיטה באמת הווי מום משא"כ מפריד העור מן הבשר שאינו מצרף להקשר שחיטה ב' ספיקות לאיסור ע"ש ממילא לפ"ז לא דקייל"ל דחזי קנה פגום והוסיף עליו כ"ש כשר הינו נמי משום שיש ב' ספיקות להתריר כיון דקיים דמaza הא מעשה הרבה ובין אם כי מיעוט ובין אין כרוב ובין אם כי מיעוט וזה אין מעשה הרבה רבה ומעשה זוטא אם אין פקי' מיטיב לא קטן אלא מעשה הרבה מיקרי אם גמר כל העבודה שרצה לעבודה בה ע"ז דהינו כל אכתי אילך ב' ספיקות לפטור משוחטי השחיטה ומעשה זוטא מיקרי אם חז' דברין אם כי רוב כבר נטרפה התAMIL בעבודה ולא גמרו, ובchein ניחא ומתחן בעפר הוא ובין אם כי מיעוט מה שהקשה באשר'י חולין מי' על נמי פטור דבמשהו קמא עד מaza רשי' שכ' דלא'ב' אפי' מעשה רבה אינה אסורה משום ע"ז ואיך משחו דאיתא ביד רוב מדריך מננד והקשה שאני התם דהוי היוק שאנו ניכר שהאריך, ואמנם לשיטת הטו"ז א"ש דהא אינו אסור אלא בעשרה מעשה האמור א"ש דעת' פטור מדריך ממנך והקנה אסורה משום ע"ז דוקא אם התAMIL דאם כי מיעוט שפיר חייב דהא אינה נבליה ואיך ליכא רק ספק א' לפטור והו סברת טו"ז דוקא אם התAMIL דהיא אסורה משום ע"ז רק בששות רוב בעשרה שעשרה אותה נבליה בגין מיעוט ושת דעת' שם שחיטה חז' דאליה הוא נבליה שפיר מיקרי

וכלו בהרי הדדי קתאיין ודורי'ם היטב. — ודבר זה כבר נapis בשם במכו"ע "תל תלפיות" משנת תרס"ה סי' מא' ושם האררכי ליישב בזוה עד' חידוד קושי' נקה'כ' ע"ש ולאחריו זמד' (בשנת תרס"ז) נapis ילקה'ג על י"ז וראיתי שגם הוא כ"כ בסידי' ובר מולי' אני.

דטומאת בית הפרט לא גורג. אבל דמהרלב"ח בתשובה סימן ס"ח כתוב דהרבב"ם אשמעיןן דאפי' ה'י טומאת ביה"פ דאוריתא א"ה אין אדרשא"ש וא"כ ליכא למימר כתירוץנו והדק"ל (ועיין תו"ט פ' י"ח מהalletot מ"ג דברה'י הוי ביה"פ דאוריתא ע"ש).

שוב רأיתי בתשו' מהדר'ם שיק הא"ח סי' י"א שהקשה לו השואל לדברי הרמב"ם בהיפוך לפמ"ש תוס' יבמות פ"ג ע"ב ד"ה אין דל"ש אין אדם אסור דשא"ש אלא במידי דתלי' במחשבה דלא מazi מיחשב על דבר של חברו אבל לא במידי דתלי' במעשה גרידא ולהכי בנוטן נבליה או חלב בתבשיל של חברו ל"ש אין אדם אסור דשא"ש ע"ש אי' בחורש כבר בשדה של חברו דג"כ אי' צריך מחשבה ומה עניין אדרשא"ש לכאן כבר קדמו בקשוי' זו בשוו'ת שוי' תליתאה ח'ג סי' א' וע"ש מה שתוי' (וכעת אי' תח'י). — ולפענ'ג' נראת כונה אחרית בדבורי תוס' יבמות הנ"ל והוא עפמ"ש תוס' תמורה ד' ע"ב דה רבא דבצורים אוזן בכור ל"ש עלי' מושם דאפי' אם נפל לו מום מעצמו שרי' ומה"ט לא נאסר ג"כ צורם אוזן בכור מכל שתיעתבי לך כמו בב"ח כיוון דאפי' אם נפל מילא הבשר בחלב נמי אסורה אבל בצורים אוזן דאם נעשה ממילא מותר אי' בבל תאכל אפי' אם נעשה בידים ע"ש. — ולפי'זvr כרך הוא כונת התוס' דל"ש לומר אדרשא"ש רק במידי דתלי' במחשבה דבעינן מעשה ומחשבת אדם אבל בנוטן נבליה בתבשיל של חברו דלא בעינן מחשבת ורצון אדם דאפי' אם נפל מאליו נמי אסורה א"כ אפי' אם הוא נתנו בידים נמי אסורה אבל מותה אני אומר גם כאן גבי ביה"פ שוה פשיטה

שערן הלכות

יג

שערן הלכות

תימה הוא והרבה יש להאריך בקושי' על זה.

ג) עד תמו רבותינו הרשותים והארוניות על רבינו בעה"מ דהיכן מצינו היתר אכילה לחמצ' לאחר שש עלי' השגת הראב"ד והמלחמות עין שם שהאריבו בקושיותיהם על רבינו הגadol בעה"מ והקיופתו קושיות כתנור של עכני וביטלו דבריו בתיק"ס. עלי' ר"ן שם.

ד) ומה שנראה לישב דברי רבינו בעה"מ בדיק לשונו הטהור. וראשון נביא סתייה גדולה בדברי הראב"ד בהשנותיו על בעה"מ שכ': א"א אין לדבריו ממש שקרה לאכילה השבתה וכו' והאמת כי ר"ש מודה שהוא אסור באכילה משש שעות ולמעלה אסור תורה מקרה אך ביום הראשון וגוי או מלא תשחט על חמץ וכו' אבל אסור הנאה אין לו דלא כתאי ב' לא תאכל לא י飮 כמו שדרש רבי יהודה וזה דעת ר"ש ואם קבעו הלכה כמוותנו בלאחר זמנו במה שהוזכר במשנתינו לא נקבע הלכה כמוותו בלבד בפני זmeno שלא נזכר במשנתינו וכו'. מובואר מדברי הראב"ד דס"ל לר"ש נמי אסור משש שעות ולמעלה מה"ת אלא שאין בו מלוקות ואין בו אישור הנאה וס"ל ע"ב מוקמי לה בר"ש עיי"ש. וא"כ להרabort'adam קייל' בר"ש בלאחר שמי מ"מ לא קייל' בותוי' בלבד זmeno אלא בר"י דמש ולמעלה אסור ולוקין עלי' — ופלא על הרא"ש שהביא בשם מה"ב הפרישה תימות הרבה דברי בעה"מ שהרי התוס' כי שם הכרח דר"ש אסור מה"ת עלי' ברא"ש שם דאסברה טפי לש"י התוס' דהאי מתני' בדף האיך ניחא לי' להפרישה בישוב שי' בעה"מ ורק דלtos' שיטת אהרת ולהלא מדברי התוס' תיבותא הוא בעה"מ. גם מה"ב הפרישה דלשיטת בעה"מ אוRL' י"ד בודקין את חמץantan לר"י, דברי תימה han דא"כ לבעה"מ. כפי דאנן קייל' בר"ש ליתא דין בדיקת חמץ כלל וזה תימה גדולה לומר כן. גם תי' השני דמשום הבי' בודקין כדי שיהא יכול למצוא לפני זmeno ובין לאחר זmeno וכמו שהבאתי לעיל.

ה) אבל לאחר העין לא על הרא"ש תלונותינו שהרי בהשנות הראב"ד על הרמב"ם פ"א מה"מ הלכה ח'

העיטור כי שאינו אלא מדרבנן ובבעל המאור כי שמותר לאכלו עד הלילה וכו'. ויש לדיק לדבינו הטור שהשמיט שי' הראב"ד שהרא"ש הזכיר גם את הראב"ד עם בעה"ט ובעה"מ, והבב"י העתיק לשון הרא"ש בצדותו, וצ"ע למה השmitt הטור להרaab"ד ז"ל.

ב) והפרישה שם הק' לבעה"מ מהך דריש דאך ביום הראשון תשכיתו ודושדי' אך לחלק. וצ"ל דלא ס"ל לבעל המאור דרשת דאך לחלק ובבעל העיטור ס"ל לאסמכתא. עוד הק' דתנן אור ליה' בודקין את החמצ' ות' דס"ל אי' מש"ה בודקין באור ליד' כדי שהיא יכול למצוא לפני זmeno וישכחו ב' אכילתנו למחר ביום י"ד. והא דתנן שופlein במחלת שע, אתאן לר"י. והא דכתבי' לא תשחט על חמץ דם זבחין אפשר דר"ש מפרשו לא תביה עם קרben פsch לחם חמץ ולזבחו עלי' כמו שוביוחין קרben תודה. עיי"ש בתוספות דיש להו שיטה אחרת דגמ' לר"ש אסור באכילה מDAOРИיתא ואינו מותר אלא בהנאה עיי"ש. — ולפי פירוש הפרש כמש"ל וא"כ רק דעת ומחשבת אדרשא"ש, והוא קושי' נאה ומושבלת. — ולהחומרה הנושא ניל' לפי מ"ש מהר"ק שרש קס"י שהביא רמ"א אהע"ז סי' קע"ה ס"ג וטור' י"ד סי' צ"ט סק"ט באשה שזינתה ולא ידעת שיש אישורי בדיקת דלא חשיבא שוגנת מטעם עכ"פ היא מתכוונת למועל מעלה באישה ומונה תחתיו דהא לא כתיב איש כי תשטה אשתו ומעליה מעלה בה' דלישטמע במתכוונות דוקא איש שזינתה שאיסורה לבעה היבי לאיסור אלא ומעלה בו מעלה כתיב ע"ש וא"כ לפ"ז לא מן השם הוא והשנאשרה משום דתלי' במחשבת דמדכתי' כי יכח איש אשא ולא כי תלחה אשא לאיש מוכח שהיא עושה עצמה בחפש של הפקר והוא זוכה בה דמעלה בו מעל ואפי' שוגנת איסורה וליש' כאן דआדרשא"ש ויל'.

שערן הלכות

שיעור בסוגニア דתשבירו מן הגאון ר' מנשה קלין שליט"א

ראש הישיבה

א) במס' פרחים כ"ח ע"ב פלגי חמץ בענין חמץ לפני זmeno ולאחר הרמב"ם בפ"א מה"מ הלכה ח' זmeno דלר"ש חמץ לפני זmeno ולאחר פסק שלוקה עלי' משש שעות ולמעלה זmeno אינו עובר עלי' ללא כלום ולר"י וכ"כ הר"י אבן גיאות. וש' הרא"ש עובר בלואו. וכותב הרא"ש דבענין עצמו דרא"ג דקייל' בר"ש ולאחר פסק דין אם הלכה בר"ש לפניו זmeno מ"מ בפלני זmeno הלכה בר"י. זmeno מחלוקת בין אגדוליים להרא"ב"ד ובעה"מ ובעל העיטור פסקו בר"ש אלא נפל מחלוקת בין כתוב חמץ כתוב חמץ ושש שעות ולמעלה ביום י"ד אסור שבעל העיטור כי דר"ש אסור ה- חמץ בהנאה מדרבנן ובעל המאור ס"ל

והרי בנהנה אינה אסורה לבעה ר' רק ע"י מחשבה דעתה נניחא לה בבעילת זנות האדם כגון שהוליכה הבהמה כל' נאסרה וא"כ גם זה תלוי במחשבה המחרישה בלי סיווע ובלי' מחשבה וכיון שהיא משועבדת לבעה ושלו רצoon אדם ודאי לא נעשה ביה' פ' דלא יהא עדיף מעכ"ם שאינו עושה בית אדרשא"ש. והוא קושי' נאה ומושבלת. הפרש כמש"ל וא"כ רק דעת ומחשבת איש יהודי ושפיר אמרנן גם כאן ראדשא"ש דוגם כאן צרכיה רצון ומחשבה אדם דבנחרש מלאיו לא נעשה ביה' פ'. ועדין הדבר צריך תלמוד. ובשם א"ז הגאון העזום מו"ה יצחק יעקב זכי'ל שמעתי להקשות לטברת תוס' יבמות הנ"ל דא"כ אשת איש שזינתה שאיסורה לבעה היבי לאיסור אלא ומעלה בו מעלה כתיב ע"ש וא"כ לפ"ז לא מן השם הוא והשנאשרה משום דתלי' במחשבת דמדכתי' כי יכח איש אשא ולא כי תלחה אשא לאיש מוכח שהיא עושה עצמה בחפש של הפקר והוא זוכה בה לאיש אינה של עצמה רק של בעלה

שעריה הלכות

טו

שעריה הלכות

ט) ומה שנראה בדעת בעה"מ דגמ' הוא מורה דאסור לאכול חמץ ע"פ אחד הוצאות ואו איכא איסור דאוריתא אבל חישש לנו בעה"מ שאם אכל כל עיטור. ויל' רעכ"פ איכא חילוק קצת החמצן אחר ש או כיוון שקיים בו מ"ע דתשビתו דאיין לך השבתה גודלה דיעבד ולבעה"מ אה"ז דלכתחלה לא שרי' אבל בדיעבד מה שעשה עשה.

(ח) ומאחר שזכינו לכל זה אומר אני דגם בעיקר דברי בעה"מ שב' בשמו שמותר לכתהלה לאכול חמץ לאחר שעה ששית עד הלילה ומשמע דמותר לכתהלה לאכול, לא זכית להבין דברי מרנא הרא"ש והטור והגמשי' אחריהם שהרי' זיל בעה"מ שם: וא' אכיל לי' מיכל משש שעות ולמעלה עד הערב איינו עובר באיכילתו שאין לך השבתה גודלה מזו אבל לכתהלה אין לו לש' הותו משנבסה שעה ששית דקימא עלי' מצות תשביתו מתחלה שעה שבעית מזכטיבך חלק וחכמים עשו לה סייג שעה ששית מדרירם שלא לשחותו ולא שרי' לי' לכתהלה למיכל ולא להנות בו וכו'. — הר' שכטב מאפר' דלכתחילה אין להשותו מ' שנבסה שעה ששית לכתהלה אין לו למיכל חמץ ואפי' לא להנות, וא' איז' כ' בשמו דלכתחילה מותר לאכול עד הלילה. זהה לפע"ד תמייה עצומה אדרינו הרא"ש והטור שכטבו להיפוך בשמו. ואין לומר דכונת הראי' והטור הוא מדוריתא, חזא דהרי' כבר באדרנו דלבעה"מ נמי מן התורה איסור בהגנה מדריבן. נמצאו עבור אלא באיסור וליכא לאו באיכילתו א"כ כל שמיים מ"ע דתשビתו איינו עובר באיכילתו מהיית אף שמדריבן איכא איסור דעתך מ"ע ודתי לי' לאיסור.

י) שוב דקדקי דברי בעל המאור ששים זול' ומדאות בתלמיד ירושלמי מורה ר'ש באיסור שהוא אסור ואיסורו מה הוא ר' ירמי אמר איסרו מדריבי לפע"ד.

דבריו סתראי נגנוו שכתב שם אמש"ב ביום הראשון תשבתו שואר מטבחים אך חלק א"ג רכתי לא תשחת על חמץ ועדין חמץ קיים וכו'. — מבואר מדריבי בעה"מ דהוא גמי מודה דר"ש בפלני זמנו ולאחר זמנו דלא דריש הנך קראי לא תאכל לא תאכל בפלני זmeno ואחר זmeno, נהי דאסור באכילה מה'ת מבים הראשון תשביתו שואר איסור דאוריתא מדרישה או מלא תשחת על חמץ גמי מלחות נמי איסור ואפי' איסור דאוריתא מדרישה דאך ביום הראשון או מלא תשחת על חמץ והינו ממש בלשון ושיטת ליתא עכ"ל. — ותרי' מבואר מדריבי הרא"ד הללו דפסק בר"ש בין לפני זmeno ובין לאחר זmeno, נמצא דברי הרא"ש מכונים עפ"י דבורי השגות המש שעות ולמעלה. וזה דלא כמש"ב הראשונים בשם דלבעה"מ ליכא איסור באכילת חמץ ממש ולמעלה כלל, וזה שהביאו בסתום שיטת הרא"ד דפסק בר"ש ולא הרגישו דברי הפרישה מה שב' סתום בוז, ומה'ת אומר אני שריבינו דלבעה"מ לא ס"ל לר' שדריא דאך חלק ודרשא דלא תשחת על חמץ, הזכיר כלל מהרא"ד אף שהרא"ש הביאו מ"מ ביו' דראה רבינו הטור ואצ"ג לישב דברי רבינו הרא"ב.

(ז) ומ"מ פlige בעה"ט ובעל המאור ולא שיטת הרא"ד, ומושבת דלהרא"ד לאחר ש מותר לאכול קושי' על הטור למת השמי שיטת הרא"ד. ופלא על הב' שלא הרגיש כתוב דלא שרי' לי' לכתהלה ליהנות בו. זהה מטה יותר לדעת בעל העיטור בסתם דברי רבינו וכ' הרא"ש ה' דאב"ד ובעל המאור, ובאמת כי ה' טור השמי לhorab"d. אלא דמעתה בעל העיטור, דלענין אכילה ס"ל כי האר"ב דאיסור מדרירם זיל גומ' דעת בעה"מ חמץ לאחד שיש אסור באכילה מה'ת, שהרי' זה לשון הבעה"מ: והוא דאמר רב גידל וכו' הרא"ש דשי' בעל העיטור מה שב' הרא"ש דטעמי' ס"ל כר"י דריש אסור בהגנה מדריבן, וממילא צ"ע מותר באכילה — דמשמע לא כר"ש דאמר בין לפני זmeno בין לאחר זmeno לא כר"ש דלבעל המאור מותר בהגנה אפילו זmeno אינן כבש הוא מאכילה. אמן הרואה יראה ס"ל לר' שדריא לא כולם מיהו עכ"ג עבור עלי' לא כולם עלי' לא כולם

חברי חכול

בעניין בדיקת חמץ

רב שמואל טין

מנהל פרטוי

א) ידוע מחלוקת רשי' ותוספות המבואר בראש מסכת פסחים בעניין חמץ שעבר עליו הפסח. ומה שלא אמרו תקנו חז"ל בדיקת חמץ. דרש"י משומש שכבר פ"י במתני' הדביקה הוה הטעם כדי שלא יעבר עליו בבני וע"כ הוא כדי שלא יעבור עליו בבני וכו' ולחות' הוה הטעם שלא יבוא י"א לו לפרש בחמץ שעבר עליו לאכלו כיוון שאיןובדיל מניין יכול הפסח כיון דלייא משום ב"י. וכבר עמדו המפרשים בדעת רשי' במשנה שתא. ובעניין בדיקה בתחום הפסח עצמו תנן בדף י' ע"ב לא בדק או ר' י"ד וזה האיד יעבור על ב"י ולא בדק בידך בידך בידך לא בדק בתחום המועד בדוק לאחר המועד ופרש"י שם יבדק לאחר המועד ופרש"י שם בדתווך המועד הוה בשעה ו' ולאחריו ונראה בדברי התמוס' מתפרשים בשני אופנים דמיינו או שבittel קודם שם פ"י בדוק המועד הוה בפסח עצמו וע"כ א"צ לבדוק בתחום הפסח עצמו ולאחר המועד הוה אחר הפסח

משמע دائ' לא דאי השבתה חכ"ג תורה ר' יונה ורבי יוסי תורויהו אמרו איסורי מדבריהם ע"כ. מבואר دائ' ביום הראשון אך חלק א"כ ס"ל דבעה"מ הביא מפורש מחלוקת ביריש' בחמץ ע"פ לאחר שש לר' ירמיה דנאמר דהוא לסמכתא וכמ"ש לבעל העיטור, ודוק. וע' בשוו"ת בית שערים ולר' איינו אלא מדבריהם. ומעתה בא"ח סי' קפ"ז שכטב לדבעה"מ אסור בהא תלייא دائ' נימא דהלהכה בר' ירמיה' אייב פשות איסורי מה"ת ואיב קייל הצל"ח לר'א"י ולדעת בעה"מ לר'ש מותר באכילת חמץ עד הלילה ואף איסור דרבנן אין כאן א"כ דלמא ר'א"י וכדעת בעל העיטור. ואי נימא דרבנן העיטור גמי ס"ל دائ' לא מרבנן קר"ש ס"ל וגם לענין אכילת חמץ לא א"כ ודאי דאתה שפיר שיטתו דאם מצינו יום שמקצתו אסור ומڪתו מותר ומה פריך שהרי קאמר ל', ותמי' אכל כלו אינו עובר עליו באכילתו רבאותם לך השבתה גדרלה מזוזה שהרי האיסור לא הוה רק דרבנן והמצוות דאוריתא. אלא מרכבת אינו עובר באכילתו שאין לך השבתה גדרלה.

בעניין אינו מחייב בדבר או יכול להוציא

ישראל דב שטיגנברג
חבר הכלול

בגמר מגילה דף ב' רבנן דורשי' בזמניהם זמנים הרבה זמנו של זה לא כמנו של זה וכן בגין מקדים ליום נבישה ב' וה' לשמע קה"ת שבני הכפרים אינם בקיים כל כך לקרות וצריכים שיקראנה להם אחד את ימי הפורים האלה בזמניהם שיש

ורק לחמצ שאינו ידוע מהני ביטול. וכשה אפשר להבין מש"כ המהרש"ל בסוגין דמיiri בשבטל دائ' לא תימה הכי יעבור אב"י. והשיגו המהרש"א דפירות ממילא בטלי ומיררי בלא טוב יותר שלא יבודק אחריו כלל ומשום דעתה לא הוה אלא מדרבנן הם אמרו והם אמרו וזה כדעת המהרש"ל אבל בשלא ביטול ודאי צריך לבדוק כדי שלא יעבור מה"ת. או יש לפреш דמש"כ הטעס' דרש"י לא רצה לפרש בן משום שפירש במותני הדביקה הוה כדי שלא יעבור מה"ת. אבל לעבור עלייה משא"כ למ瑁יש"א ייל דס"ל לחמצ שאינו ידוע אלא מדרבנן ומה"ת חמץ שאינו ידוע אב"י לא קאי אלא אחמצ שעבר עליו מAMIL בטל והם אמרו והם אמרו.

ג) ונראה לאobar דעת רשי' ולתרץ הקושי' עליו הא גם בתחום הפסח עובר בב"י דעת' במג"א סי' תמן' סק"ב לדפי מה רקייל' דאסטר לבער חמץ ביו"ט אפי' נתחמצה לו עתה עיסה ביו"ט שלא ה' בכל הביטול אפ"ה מדרבנן. ולפי זה ATI לדינא לדעת רשי' המבוואר באוח' סי' תיל"ו סע"ב דהיוZA בשירא אם דעתו לחזור בתחום הפסח צריך לבדוק קודם שיצא ואם שכח לבדוק כשיגיע הפסח יטולנה מ"מ כשיכנס לבית בתחום הפסח מחייב לבדוק.

ב) ועי' בביאור המהרש"ל לס"ק מע' ליט' דלחמצ ידוע אינו מהני ביטול אלא מצותו מן התורה בביטוי לא שחייבים אסרונו.

תלמידי הישיבה

בעניין מס' ח' תומן בעכו"ם

וְנִדְחָתָה מִרְדָבֵי אֶלְתָר

הפתחית תשובה הביא את הנובי דס"ל ועכ"ם נאמן אפיו בלבד במסיח לפי תומו בדי ררבנן ואיך ריש رجالים לדבר. והבא למד בסמ"ק DIDOU בטיב יהודים הינו רגלי' לדבר, וא"כ כתוב הסמ"ק שני דברים: א) דיאעפ' שאינו יורע בטיב יהודים, מ"מ כיון דטסל"ת נאמן. ב) שאם יש رجالים לדבר, רהינו שיורע בטיב יהודים, כי"ש נאמן אפיו באינו מסל"ת, כיון שם שמלווח הוא דין ררבנן. והביא ראייה מיר"ד סימן קפ"ז סעיף ח'adam רואין שהועילו הרפאות לדם וסתה יש לטסוך על רופא עכ"ם להתריה לבעה עעפ' דלא ירעין בווראי שיועיל לפ██וק דם תמיישן, ואעפ' דהוא אינו מסל"ת כיון דאיינו אלא מדרבנן וביוון דיש رجالים לדבר רהינו מה שפסק דם וסתה, נאמן. וכן הכא. והקשה בשווית חותם סופר אה"ע סי' מ"ז, דאיינו רומה אשה להדחה. רהთם ברופא היה אומר רכבר מועל רפאותו לאשה אהורת והשתא יש ראי' לדבריו דעינינו רוואות דפסק דם וסתה וממילא יש رجالים לדבר כמו שאמר. אבל הכא העכ"ם אומר רהדיחו והא DIDOU בטיב יהודים איינו رجالים לדבריו, דאיינו ראי' למה שאמר שהריהו ואינו דבר שעיניינו רוואות ואם כן תיחדר הקושי לדוכתה על הסמ"ק.

אבל לעד"ג לתרץ את הנובי' רהთם צרייכים رجالים לדבר דאן לנו ראייה למפרע שהדברים של הרופא כבל באמת היא תי' נמי איינו נכוון בכ"כ דמאי לשון "וכ"ש"? ודרכ'.

כתב המחבר בי"ד בהלכות מליחה יי' ס"ט ס"י: שעבוד כוכבים משמש בבית ישראל ונתן הבשר בקדירה אין ידוע אם הדיזו, אם ידוע הד שם היה שישראל סומכי על דבריו, או ממסיח לפי תומו או שישראל יוצא כבננס דהינו מירחת אם יודע מנהגי ישראל. ומשמע מרמ"א דמסיח לפ' יהונתן מהני אם יודע מנהגי ישראל, וט"ז הביא הסמ"ק וועל: שם יש עכ"ם משמש בבית ישראל בשם השם גער או גערה יודעים אם DIDOU או לא נאמנים במסיח לפ' יהונתן וכ"ש אם יודעים בטיב יהודים אלא ששם גער או גערה יודעים בטיב הדחה או יוצא ונכוון, מותר שאמ' DIDOU בטיב הדחה או גער ונכוון, מותר לכ"ש אם יודעים בטיב יהודים דמויעיל מסמ"ק בבד תמה עליו הט"ז, וכמה אחرونיהם. ובבב"ח זיל תירץ DIDOU של "ואם אמר יש" בלשון הסמ"ק יש למוחוק וצ"ל אמר יש', וא"כ נמצא דפירוש הסמ"ק זיל תירץ עיי' רם"א, וט"ז איינו נראת אליו תי' עיי' ש. ותירץ הט"ז והש"ד והודיעם כשהעכ"ם מדבר לחבירו ואמר בהחדה, דבכה'ג פשוט דאיינו משקר.

כתב המחבר ביר"ד בהלכות מליחת יי' ס"ט סי': דעובד כוכבים ממשמש בבית ישראל ונתן הבשר בקדירה אין ידוע אם הדיוון, אם יודע כי הכרם מנהג ישראל סומכין על דבריו שם היה שם ישראל יוצא ונכנס וכו'. הרמן"א כתב בדבר מניינו סגי, או ממשיח לפי תומו או שישרל יוצא רבנן דהינו מירתת את יודע מנהגי ישראל, ומשמע מרמן"א ממשיח לפי יהונתן ומחרת מהני אם יודע מנהגי ישראל, וט"ז הביא דברי הסמ"ק וז"ל: שם יש עכו"ם ממשם בבתי ישראל שמו הבשר בקדירה ולא ידעין אם דיהו או לא גאנמן ממשיח לפי רומן וכו"ש אם יודעTEM בטיב יהודים אם יש שם נרע או נערה יודעים בטיב הדחה או יוצא ונכנס, מותר השום מירתו עכ"ל. משמע מסמ"ק ככ"ש אם יודעTEM בטיב יהודים דמעיל ממשיח לפי תומו, והוא אדרבה אם יודע בטיב היהודים איןו "לפי תומו". בבר תמה עליו הט"ז, וכמה אחרים. בבב"ח זיל תירץ דוא"ז של "ואם שיש" בלשון הסמ"ק יש למוחוק וצ"ל אם יש", וא"כ במצאי דפירוש הסמ"ק וומרה לרמן"א, ודורי. ולט"ז איןנו נראת אי תי עיני. ותירץ הט"ז והש"ך מסמלית שייך אפללו יודע בטיב היהודים כשהעכו"ם מדבר לחבירו ואמר האחד הדעת דבכה"ג פשוט ואינו משקר. אבל באמת האי תי נמי איןנו נכוון בכ"כ דמאי לשון "וכ"ש"? דורי.

שערן הלכות ייח
להוציא אע"פ שיצא מטעם ערבות
וזוכה כמ"ש הבהיר באורה סי' נ"ד
חו"ז מהו שהוא חותם הגוף כסוכה
ולולב ותפלין ובdomoth. משא"כ אשה
ועבר אינט בתורת ערבות ואינט
מושאים רק את מינט כמ"ש התוס'
דף ד'. — ובזמן זהה ממילא לא
שייך הספק כי יש לנו רק שני זמנים
ובן ברך דאי בעי להיות פרת בז'
יומו הרי יתחייב ב"יד כדי שמע בגמ'
מגילה יט ע"א מטעם דעתה שם
שהכל מסתכלים בה וכן גירסת הר"ף
ועיין בראש גירסת מסתכלים בה.
ולכן קבעו רך י"ד וט"ו וכן עיר
לבן ברך או בן ברך לבן עיר הכל
תלויה בראון דאי בעי יכול להיות
פרוח בן יומו והוא חייב כבר. ועיין בחזון
איש שהביא שם בארכיות כל השיטות.
וממן יברך בעצמו אם אין יכול
לקרות. וכן ראוי עובדא בחולה שלא
שמע תק"ש שהוא עשה הברכות
ותקעו לו. וכן המנהג
ומצאתם בගלוני הש"ס מרנו הגאון
ר' יוסף ענגעל זצ"ל שמסתפק בעבד
בי פסוקין בגמ' בגין דאמר דקראיית
המגילה זו הלילא וכן פסק הרמב"ם
ועבר אע"פ שהיה באותו הנס כרש"י
דף ד' הרי הם היו שלולים בשאר
נכדים ומילא רך מחויב במגילה ולא
בהלל ולא יכול להוציא אחרים.
ומגמרא משמע דלא אמרין היל
שהוציאנו מעבדות לחירות ואכתי
עברי אחזורש אין וכ"ש עבד ש-
משועבד אסור להוציאו לחירות דהא
המשוחרר עבדו עובר בעשה ודאי לא
שידך בו היל. וכן ראוי בספר שרית
כתב סופר אורח סי' ק"מ שנסתפק
בעבד שחביב רק במגילה בלבד ולא
בהלל. ובן עבר מוציא רק את מינו
במש"כ התוס' דף ד' א'.

עד זמנים חוץ ממה דכתיב ב מגילה.
(ויש עוד כמה טעמים למה מקדים
בנוי הקרים אבל זה לא נוגע לעניין
ולנקודה שרצוני לדיק).

העיקר בז' שיטת רש"י והר"ב
שקרו להם אחד מבני העיר כדי
שלא להטריחם. וקשה לי שני דברים:
א) אין יכול להוציאם בן כפר הא
אינו מחויב בדבר שזמנו בי"ד, ואע"ג
דושמע כעונה סוכה דף ל"ח, היינו
מחויב אבל הוא עוד לא מחויב
בדבר, ב) אין יכול לברך שהחינו
למן הזה. ובירושלמי פ"ב דמגילה
מסתפק בן ברך שיוציא בן עיר
מדאננו מחויב בדבר לא מוציא, או
ニימא דמושיא מודח כל יוצאי בי"ד
בדיעבד והנich בספק. אבל זה ברור
שבן עיר אינו מוציא בן כפר. וראיתי
בתוס' יבמות י"ד והר"א"ש דבן עיר
בן כפר ודאי אינו מוציא. ובתוס'
רע"א רוצה לתוך דמ"ש רש"י
והר"ב והר"ן שיקרא א' מבני העיר
היא שיהא מקרא והם עונים אחורי
מלה במלה (וכמ"ש במשנה ברורה
שיהי כל אחד קורא מלה במלה מפני
הראש). ואם בשועשה המצוה מפני
הפסק יש חשש מושום לא Tosif עיי
בשות' רבינו משולם מאיגרא סימנו
מ"ט פלול חריף וכן בספר מעשה
בצלאל תשובה רבינו הריקנטוי.

מצאתם בשדי חמד בענייני חנוכה
בשאלת שוחרר היכא שנמצא יומ
הראשון של חנוכה בשבת ומקדים
להדליק בערב שבת לפני הוםן, אך
יכולים לומר שהחינו לזמן זהה הדרי
עדינו הזמן ונשאר שם בדוחק
ובדייעבד היכא דלא אפשר מותר.
אבל לדידין יש לתרצין דלא יקשה איך
מוסיא בן עיר את הבן כפר מדאינו
מוחיב. — שפיר מקרין מחויב בדבר
בקראיה ומטעם שכל המצוות יכול

בעניין מומין בבני אדם

משמעות קלין

המנויין כאן לא היו מומין ואם כן לכאורה קשה ממתניתין רבכורות פרק אלו מומין בדף מה ע"ב דאמרין החתום הכווי הגיחור והלבוקן וכי זרע שモבלע בין אנשים כי אתה רב פסליין באדם ובשרים בבהמות, ולפי דימי אמר לא ארוך ולא גוף ולא קטן ולא אלם ולא צחור ולא גיחור מסקנת הגمرا אמרין כושי אוכמא משמע דלבן ולא טפש ע"ב. והഫרים הגיתו כאן בדברי רשי"ד זה צחור ומראם דלבן ואדם הם מומין באדם גיחור וכתבו דה"ג צחור שהוא ואמי חшиб לה בהרי אותו המניון לבן גיחור וילען (רהיינו אדים). וילען בחמת שלמה שכותב זו"ל: למאה אסירה תורה כהן בעל מום לעבד בעבודת בית המקדש. וילען בספר החינוך מצוא ער"ה שכותב בזה כי אין שיד עניין מומין כאן הלא לא מיררי הכל אלא שיה באיגני רחוק ומהוצאות וכו'. משמע מדבריו דכל

אמת הם, מילא עכשו צרכיכי' לראות הקושיא דהחתם סופר, הדתם צרכיכים ראייה חזקה דהרופא מועלת, דהאי שמועיל רפואי זו לכל הפחות לדם וסתה, ואם מהני אמרין דרופא איןנה גם לדם תשמש. אבל בدم דאמירין בבדכות דף ל"א, פי' דהא לא גיחור הינו שעור לבן או אדום וש הרבה אנשים כוה אלא שאין זה גוון הבינו ני אבל עכ"פ לא הוא מילא התם צרכים בירור חזק לרבר הוא, דכיוון דיודע בטיב יהודים אינה שלחו האידי דיודע בטיב היהודים והוא צרכיה ראייה בחדי מועל להאי דיודע בטיב היהודים, והאי גופא גליי א"צ עוד ראייה לדברין. וכייר התני אבל הכא במליצה יודעים אנחנו הוא שהנודע ביהודה לא נתכוון לומר "שרגליים לדר" של דם שמלווה גופא בירור דכמו שהורדה בשער עד עצהו, היה מדיתبشر זה נמי, כיון אלא שכמו שבדם תשמש מהני רגליים דאמר דהחדה, והאי אמרין לדבך סגי לדבר (שהיא באה, באופן זה, לאחר שאמר העכו"ם דבריו) בדין דרבנן ראייה דני"ב מהני, דהכא נמי יש רגליים לדבר ולהכי נאמן אפילו בלא מהני רגליים לדבר (שהיא באה, מאפלו באינו מסל"ת, כן בדם שמלווה מסל"ת ואדרבה משום דיודע בטיב יהודים נאמן טפי. בנו"ד. באופן זה, קודם שאמיר העכו"ם דבריו) אףלו באינו מסל"ת, כיון שהוא גם כן דין דרבנן. ועוד נלעיד לתרץ

המקדש רקחשי מומין באדם וזיל בהכה ט"ו: שמונה בעור הבשר ואלו הן הכווי הלבן בגין כמו גיבינה האדום כשי ובר/ דהכא גמי לא ניחא ליה בלשון המשגה דהינו גיחור ולבוקן אלא רצה לדייק דיקוק לבן בגין כמו גיבינה וכן אדום הווי דוקא אדום כשי דיבחה"ג הו מום מה אין כן בברכות ל"א דהתם לא הויל בן ואדום כל כך. ולפ"ז יש לומר דליה נתכוון הרמב"ם בפי' המשניות אהא מתני רמס' בברכות שכותב זהה"ל: והשמר שמא תעה בדעתך שאלו השמות נאמדו על הגוננים לפי' שאיבן אלא שמות לבני אדם שיש בהן אלו דיקוק באביבות ובגי משנה הבדיות הי טעם ממשום שהוא משונה משא"ב בדף ל"א לא הו המניון שם מומין אלא שאניהם מרות בוגנונים.

ומעתה נראה דלא קשה מיד דaicא למיםר דהאי גיחור ולבוקן דמסכת בבדות וכן גוון אחד יוקשה מברכות נ"ח לא לבני אדם שיש בהם אלו הגוננים, דבוח ניחא דאצ"ל שכל גיחור ולבוקן גוון אחד הוא ולא יוקשה לו מברכות ל"א.

וגם נראה דצ"ל כן שיש חילוק בין גיחור ולבוקן דרכ' נ"ח ובדבות לצחור וגיחור דרכ' ל"א דהא מדברי רשי' להדריא משמע כו', דהא בדף ל"א פרשי' (לפי מה ש摹וגה על הגלין) לצחור הוא לבן וגיחור רוש' בלב"ז ובדף נ"ח ע"ב כתוב גיחור אדום הרבה לווקן לבן יותר מדי ולא כתוב סתם אדום ולבוקן משמע שצרך להיות יותר אדום ולבן מהא דרכ' ל"א ואנו נקדא משונה. וכן משמע בדוקה הלכות בדכות סי' שמ"ג שכ' הכווי ואת המשוני בצורת פניהן או באיבדים מביך בא"י אמרה משנה גיחור אדום ביותר ולבוקן מלובן כי יותד. וכן גמי באבודרם הלובי ברכות בהשער השמיני שמביא שם הגמא דרכ' נ"ח ע"ב ומפרש לה הבי, גיחור ניחא ליה להביא גיחור ולבוקן כיון דלאו כל גיחור ולבוקן הו משוני כראמן. וכן בפרק ח' מהלכות ביתא ג"כ ברשי' שם גיט ע"ב אהא דאמרין

שער הלוות

בעניין מס'יה לפי תומו

דוד יוספוייטש

בכתובות דף ב' ע"ב: אמר רבא שעשו באונס הוא כאילו שלא עשה והענין גיטין אינו כן. ודוקא מעשה ברצון המעשה כלל, מיקרי מעשה אבל מעשה באונס לא אבואר עד זמן פלוני יהא גט ונאנס ולא בא, הרי זה גט ואינו יכול לומר אבואר עד לית היה עונש. והפני יהושע באונס היהת. והתעם לרבה הוה מושם סבר דהכח של אונס הוה, רהוא במעשה שוגג, רמעשה באונס במצוות אונס הוה מעשה, במצוות עשה מעשה, ואינו שיק לומר דאונס עשו כאילו משחחת שלא אניס הבעול ומרצונו לא בא והוא גט וסבירה דאניס זמיינגן ויתבה. ומושם פרוצות, די' אמרת יש אונס בגיטין זימני דאניס ואמרה רלא אניס ואלא ומינסבא זומצא גט בטול ובניה ממזרים. והקשה שם הגמ' וכי איבא מידי דמדאורייתא לא היי גט, דמדאורייתא אמרין אונס בגיטין, ומושם תקנת חכמים של צנעות ופרוצות אמרין שאין אונס בגיטין? ועי' ברשי' שפי' דמדאורייתא אמרין אונס וז"ל: שמצינו טענת אונס מן התורה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר עכ"ל. ולכארה, הראי' מה שהביא רשי' מהפסוק, קשת דהפסוק אירוי בעונשין,adam עשו במזיד חיבין עליה עונש, ואם באונס או הוא בכלל ולנערה לא תעשה דבר ורחמנא פטריה מהעונש. אבל כאן להשתחמש בלולב זו. ויש עוד נפ"מ בגט, צריכין מעשה הבאה כדי שלא אסור לקרבן דמאי הוא. ויש מחלוקת היכא שלומדים השור שיגח, שהשור נוגח מבעל כrho, اي הוה כשר למזבח או לא. רב סבר דמותר, ואפשר לסבר כסברת ר"ח דאונס הוה כאילו לא היה לא יהיה גט צריכין הבאה מהבעל והוא לא באונס, או האיד יכול האונס לברו מעשה של הבאה. אחרognim חקרו ומהו הכח של אונס. ר' חיים מבריסק סובר הדתורה נתן אף"ה אסור, בזעעה בו מעשה נגיחה ומארס הוה.

שער הלוות

בעניין אבסדרה

יעקב יצחק שטורות

בבא בתרא דף יא: גמ' אמר ר' שנין הזבלים ומון הגשימים (עיין דרבינו גרשום) אבל באבסדרה רומייתא כיון שאעכ"פ יש לה מחיצות אלא שאין אבסדרה סתם. אבסדרה דבי רב ואבסדרה רומייתא. ומפרש רשי'acci אבסדרה סדרה סתם אין לה דפנות, אבסדרה דבי רב דפנותי, נעשים מחלונות ואבסדרה רומייתא יש לה דפנות ואבסדרה רומייתא מגיעות לתקרת, ותנה נמכות שאין מגיעות פחות מי' סברא רבי' בתוס' שני של Tos' שתם דוחקה היא לומד שאחת מטונפת מהגמ' בפרק לא יחוור דulos ותחרת אינה מטונפת. ולפשת ראשון של Tos' יש רוחך אחד לפני שתוס' צפונית משמע אבסדרה דבי רב יש לה שלשה מחות, וכך מפרש רבי' דסתם אבסדרה יש לה ג' מחיצות, אבסדרה אמות וכיון שלפי התוס' כל המחיצות געשו מאבנים דוחק הוא לומד דוחה נקרה אבסדרה ולא בית כיון שאפלו מהחיצה הרבעית גבואה ד' אמות. והרביעית גבואה ר' אמות ואבסדרה רומייתא הרבעית גבואה ד' אמות. והגמ' דלא יחוור יש לפרש קר, עולם הזה לאבסדרה הוא דומה כלומר לא לסתם אבסדרה שאין לה מחיצות אלא לאבסדרה שיש לה ג' מחיצות דגם זה נקרה אבסדרה ע"פ שאינה דליפי רשי' אפשר להבין סברת הגמ' האבסדרה הנמצאת בכל מקום.

בגוני עורות של אנשים דהינו לבן גמ' האי דגיחורי (בני מוחוא) משום דמשמי בימא ופרש' ליפיק בניתן אדומין כדומותיהם היום ר'יש בלע'ז, ופוסל בכהן משום מום. וגם מברכין לעליו ברוך משנה הבריות. והב' הוה דהכא לא כתוב אדומין הרבה הרבה כיון לבן ואדום ששיכים להיות באדם אלא דיין סבר לומד דבנוי מוחוא הין שאינם גוננים בינוינו. וגם במסכת המשוננים ובועל מומין. והוא דהילוק בכורות ראיינו כן להדייא ר'יש חילוק אמרין במסכת נגעים פ"ב מ"א: בין לבן לבין הרבה דאמרין (בדף רבי' שמעאל אומר בני ישראל אני מ"ה ע"ב) לבן לא ישא לבנה שמא כפרמן הרוי הן כאשרו לא שודרים יצא מהם בוחק ופרש' בוחק שלבן ולא לבטים אלא בינוינו. היוצא מברינו דיש ג' מדריגות

בשורות טובות

בשםה רבבה אנו מודיעים שהספר החשוב והמפואר ש"ז משנה הלכות חלק רביעי ממון הגאון ראש הישיבה שליט"א כבר עומד לצאת מהדרפס. הספר החדש מכיל שאלות ותשובות על כל ארבעה חלקי שו"ע מסודרים לפי החלקי וסימני השו"ע עדר עדר לבדו להקל החיפוש מעל הקורא. הענינים הבאים בחלק זהה הם מענינים ביותר ונוחוצים ביותר להלכה למעשה.

ההסכמות על ספרי מרן שליט"א הם מגדולי וגאוניגו הזמן העבר — אדרמו"ר הקדוש מבעלז וצ"ל, הגאון ר' אהרן קאטלער זצ"ל, הגאון ר' אליעזר יוזא פינקל זצ"ל ר"מ ישיבת מיר, הగה"ק מטשעבן זצ"ל, הגאון ר' ישראאל זאב מינצברג זצ"ל, הגאון ר' יונתן שטיף זצ"ל, הגאון ר' פנחס עפשטיין זצ"ל, הגאון ר'יז הליי סיאלוואויטישק זצ"ל אב"ד בריסק, הגאון ר' זלמן סורוצקין זצ"ל אב"ד לוצק, הגאון ר' צבי פסח פראנק זצ"ל, הגאון מפרענסבורג זצ"ל, הגאון ר' אליעזר זילבער זצ"ל, ולהבדל לחים מגדולי וגאוניגו זמננו — אדרמו"ר הגאון הצדיק מקלייזענבורג שליט"א, הגאון ר"מ פיינשטיין שליט"א, אדרמו"ר הగה"ץ מליבאוואיטש שליט"א, הגאון ר' יוסף אלוי הענקין שליט"א, הגאון ר' יוסף אדרל שליט"א אב"ד לודרא.

ומפתח מיוחד על סדר העניינים וחידושי להרבה סוגיות הש"ס. רמב"ם ומפרשיו המפתחות מסודרים בסדר נאה, מפתח מיוחד על הש"ס, רמב"ם ומפרשיו

הספר מכיל כמה מאות תשובות שם רק מקצת מן המקצת אשר ביד
מן הדאש ישיבה שליט"א שעדיין לא ראו אויר הדרופס. ואנו מוקים שיזכה
רבינו שליט"א את כלנו בפרט וכל ישראל בהדפסתם בקרוב שעל
ספריו נתקיים מאמר חז"ל הפוך בה והופך בה דבולה בנה.

הנ"מ. דאי לומדים כר"ח, דאונס הוה
 כאילו לא היה מעשה כלל או לייכא
 נ"מ بما תלה התנאי ריבן אי תלה
 התנאי בעצמו ובין אם תלה התנאי
 באחר אבל כיון דאנס לייכא שום
 מעשה של ביטול התנאי. אבל אי
 אמרינן כסברת הפנו"ד דהוועה מעשה
 חלוש או אמרינן אונס דוקא אם תלה
 התנאי בעצמו, דבאמת הוא רוצה
 לבוא בתוך י"ב חודש אלא האונס
 מעכובו ואמרינן דאונס רחנא פטרוי
 אבל אי תלה התנאי באחר פ"י הוא
 תלה אם האחד יבוא או לא יבוא
 ואפילו היכא שהבעל רוצה שפלוני
 יבא בתוך י"ב חודש ופלוני לא בא
 ולכוארה אין לך אונס גדור מוה
 אפה"ה אמרינן דהוועה גט, דין להבעין
 שום בחירה דמה היה עם הביא
 של פלוני לך לא אמרינן אונס. דאונס
 לכוארה מהנייך דק במקומ שיש בחיד
 והוא רצח לבא אלא האונס מעכוב
 אבל בתלה בפלוני אז לייכא להבעין
 שום בחירה לא שייך ציר שהבעין
 רוצה שפלוני יבא ופלוני לא בא וו
 כדיפרישנו ולכך דוקא שתלא בעצם
 או אמרינן אונס. ויש עוד נ"מ דז'
 אי עשה תנאי אם לא באתי מכיך
 ועוד י"ב ימים היי גט, ונאנס וו
 באמות לא רצה לבא, הוי גט א"
 לפי ר"ח הוה גט, דאונס עושה בא
 שלא היה שום מעשה עיקוב, וזה ד
 היה לו רצון לבא. אמרינן דמעא
 בגין רצון מעשה עדית, ולא הוה
 ואילו אמרינן כהפנו"ד דאונס הוה מעשה
 אלא דהוועה מעשה שוגג, מעשה חיל
 אבל הכא דהיה רצון דלא היה ר
 לבא מילא המעשה לא הוה חיל
 דיש מעשה של אי ביאה עם ז
 ולכך אמרינן דהוועה גט.

אלמא דזהו כה של אונס, והפסוק
 של "ולגערה לא תעשה דבר" דממן
 ילפינן העניין של אונס, בדרך אגב
 איירוי בחוב של עונשין, אבל באמות
 יש אונס בכל אופן בין בממון,
 איסודים ומתק ומכרא. מילא הסוגיא
 שנלו של אונס בגיטין בין אינו ציריך
 שייתהה כהעיגן מה שהפסוק של
 "ולגערה" וגוי אירוי, אלא שלמדין
 מהפסוק דיש דבר "אונס". וזה מה
 שאמר רשי" ב"ה מדאורית" "שמיצינו
 טענת אונס מן התורה", שלא למידין
 מהפסוק אלא שיש טענת אונס, וע"ז
 כאליו לא בטל התנאי, פ"י — שלא
 הוא ממש כאליו בא, דאונס אינו יכול
 לעשות המעשה "בא" כראמרנו לעיל,
 אלא אונס עושה אותו "דלא הוה
 כאילו לא בא", ולכך לא הוה גט.
 וכואורה, כל זה ATI שפיר לפי שיטת
 ר"ח, דסביר דבאונס לייכא מעשה, וכן
 כאן לא היה מעשה של "אי ביאה"
 אבל אי סוברי" כשית התנאי יהושע
 דאונס איכא מעשה אבל עונש לייכא
 א"כ קשה דמ"מ יש מעשה של "אי
 ביאה". ויל' כראמרנו לעיל דאונס
 עושה דהוועה מעשה חלוש, ולא הוה
 כאילו קיים התנאי, דין עונשין אותו
 על מעשה אונס. ובזה מתורץ הקושי
 דמה השיכות מלגערה וגוי לאונס
 בגיטין.

וש כאן ATI נפק"מ בגמרא שנלו
 אי לומדים כר"ח או כהפנו"ד. דיש
 ראייה דאמר לכל השאלת המגמרא
 שנלו הוה אלא היכא שתלא התנאי
 בעצמו "אי לא באתי", או אמרינן
 דאונס מהני, אבל אם תלה התנאי
 בפלוני "אם לא בא פלוני" או לא
 אמרינן דאונס מהני. והגאון ר' ברוך
 בער בספר ברכת שמואל מסביר

מתוך מקורו, אלא עיקר שיטת ההלכה הוא להעמיך במקורו מן השם ופוסקי הראשונים ולברך דבריהם ב"ג נפה בביור והבנת כל השיטות ומקרים ורק או יכולן ליגש לפ██וק הלכה לאmittה של תורה דלא כנהוג בחור הוה במדינתנו. מזרן הראש ישיבה שליט"א המשיך על נחיצות הגROLה להעמיד ולהחזק כללים שיעמכו בדבר הלכה ולא למסור ח"ו פ██קי הלכות לרבאים הקונסරבטיביים וכיוצא בהם בעניינים העומדים ברומו של עולם.

רשימת קצת הרבנים הגאנזים שהשתתפו במלואה מלבה

הרבי ר' יהיאל אושע שליט"א אבד"ק ואלקען
הרבי האצ' ר' שלום אייכענסטין שליט"א אדמור"ר מוידיטשוב
הרבי ר' אשר ישע"י אייכענסטין שליט"א, מנהל הישיבה
הרבי ר' בעריש אייכענסטין שליט"א
הרבי ר' שמואל יודא בלום שליט"א
הרבי ר' אבא בידענבוים שליט"א
הרבי בוימרינד שליט"א
הרבי ר' אברהם גאלדפינגערד שליט"א
הרבי ר' שמואל בער גאטלייב שליט"א
הרבי ר' משה גרשנוביץ שליט"א
הרבי ר' משולם פרנקל שליט"א, ר"ם בישיבה
הרבי ר' זאב דושאוף שליט"א רב דביבא"ן בני ישראל
הרבי ר' שלום וויס שליט"א אבד"ק אויהעל
הרבי ר' דוד זיגנער שליט"א אבד"ק פשעמעישל-ביבערמיכל
הרבי ר' שמואל טוירק שליט"א
הרבי ר' שמואל טירק שליט"א
הרבי לייטיג שליט"א
הרבי ר' יוסף פנחנס לעויננסען שליט"א מלפנים אבד"ד טשייזען
הרבי ר' שאול דוד מרגליות שליט"א אבד"ק פרושקוב ע"י ווארשע
רב דקהל דגל ישראל קווינס
הרבי ר' ישראל סקולא שליט"א אבד"ק סאדאונווע
הרבי ר' אליעזר עהרעניריך שליט"א הרב ממדאע
הרבי ר' משה זאב פאלאך שליט"א אבד"ק גראסוערדין
הרבי ר' קלמן פינטער שליט"א
הרבי ר' שמואל דוד פעלדר ער שליט"א ר' שמון יוסף
הרבי ר' שמואל משה קראסגע שליט"א
הרבי ר' מרדכי קנאפאלער שליט"א

בין בorthלי ישיבתינו

ברוב פאר והידוד התקינה המלה השנתית לטובת ישיבתינו מוצש"ק פ' יתרו העל"ט באולם בית יעקב דבורו פארק. התאספו ידידים תלמידים ואנ"ש מכל רוחבי העיר ומלא את האולם על כל גודתו מסלה ומשמנה של ניו יודק — דאשי ישיבות, דבננים, גאנזים גדולי תורה, בעלי בתים חשובים. הי"ר הרה"ג ר' זאב דושאוף שליט"א, רב דקהל בני ישואל דבورو פארק ניהל האסיפה בתוכף ובבדרכם קדרים סיקר גודל החשיבות של מוסד התורה. — זו הישיבה והכולל אשר גם חתנו הרב שמואל טיך שליט"א אחד מגודלי תלמידי.

בשם קהל אונגואר מסר דברי ברכה הרבני הת"ח מוח"ד בצלאל קיווארי נ"י גבאי דביבא"ן. בדבריו הדגיש את שני הדברים שניכר בו בתלמיד של ישיבת בית שעדרים דהינו בין אדם למקומ ובין אדם לחברו הכל בעניות ובתחמיות. מנהל הישיבה בנש"ק שלשלת היוחסין מוח"ד הרב אשר ישע"י אייכענסטין שליט"א ביאר רחובות מעניני הישיבה ופעולותיו ומסר תודה רבה להפועלים לטובת הישיבה. הרב שמואל יודא בלום שליט"א נכד מזרן בעל בית שעדרים בירך את ואורחים ותיאר גודל הנחיצות לסייע למוסד תורה כזה אשר כל פרוטה מוצאיין רק לتورה. הרה"ג ר' שמואל טוירק שליט"א, מלפנים נשיא איגוד הרבניים, אשר הטריח עצמו לבוא מבראנקס להשתתף בשמחתינו הייל ושיבח את הישיבה ותלמידי"י אשר הוא מתומכי"י מיום הוסדה — ואשריו לו לתלמיד שוכנה למדוד מפי ראש ישיבה כוהה שהוא גאון בתורה ובמדות.

האורח נואם הרה"ג ר' דוד סינגר שליט"א, אבד"ק אנשי ספרד ונשיא ועוד הרבניים דבארא פארק, להזכיר את השומעים בדבריו הנלהבים בשילוב דברי תורה. כל העולם הקשיב להרב המפורסם מהפיך מרגלית שנgambarו בהתלהבות עצומה מתוך היכית טוביה לבבון ראש ישיבתינו מן הגאון שליט"א, והדגיש בדבריו את העובדא שהיא הישיבה היחידה במינה במדינה זו אשר נתיסדה על דרך תורה להלכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהילאה מתוך ים התלמוד ולהוציא פנינים קרים, והוא תועלת גדול, ולגדל בעה"ית מורי הוראות בישראל בדורנו זה ובדורות הבאים בעה"ית, ואשרי התלמידים שזכו למדוד בישיבה זו להשלים עצם בלימוד התורה לידך לעומקה של הלכה. הרבי סינגר שליט"א ביקש מכל הנאספים לתמוך את המוסד החשוב והנעלה הוא בעין יפה ולהקל על המשא מעל הראש ישיבת שליט"א שהוא אחד מגדולי הפסוקים שבדורנו ואליו פונים עם שאלות מכל פינות העולם ואין לו זמן לבטל לאסוף כספ עbor התלמידים ובני הכלול.

ואחרון אחדון חביב מזרן הראש ישיבה שליט"א השמייע את דבריו בדברי תורה הנקשבים לכולם מתוך ירתת הכבוד. מתוך דבריו ביאר שאינו די לפ██וק הלכה ע"י ראי' בעלה בא' מספרי האחרונים בלי הבנת הדבר

שעריו הלוויות

לנשואי הבנות

הרבי הג' ר' אהרן ווייצנער אבדק"ק פשעמעישל בונדרערמיכלע
שליט"א זוג'

הריה"ג ר' זאב דיזושאוזעף רב דקהל בני ישראל באראפארכ
הריה"ח ר' נח אבראהאם
הריה"ח ר' משה ליבטמאן
הריה"ח ר' מ' שואראץ
הריה"ח ר' עקיבא דערבאערעמדיגער
הריה"ח ר' זאב קלין
הריה"ח ר' יעקב יצחק פרענקל

לנשואי הבנים

הרבי הגאון ר' ישראל סעקלא אבדק"ק פאראונע שליט"א זוג'

הריה"ג ר' שמואל אונזדארפער שליט"א זוג'

הרבי ר' יחזקאל מאנדרל שליט"א זוג'

הריה"ח ר' יוסף בער בלום זוג'

רבנני הנגיד ר' אלעוז אפעלאדרף זוג'

הריה"ח ר' אריה בלום זוג'

הריה"ח ר' מאיר נפתלי לעווי זוג'

הריה"ח ר' שמיעון קלינגבארט זוג'

הריה"ח ר' מאיר הריטענעפולד זוג'

הריה"ח ר' יושע פרידמאן זוג'

הריה"ח ר' משה אילאואויטש זוג'

הריה"ח ר' משה מארקאואויטש זוג'

הריה"ח ר' חיים דוד אלטמאן זוג'

הריה"ח ר' אברהם טירך זוג'

הריה"ח ר' משה מייר זוג'

הרבי ר' אליעזר עהריינרייך הרב ממאדע שליט"א זוג'

לאירוסיהט

תלמידי היישיבה
הבה"ח שלום אייזנער
הבה"ח שמחה עדער
הבה"ח עוזא אייזקאויטש
הבה"ח דוד יאסאואויטש
הבה"ח אברהם יצחק קאהן
הבה"ח אלימלך וויס
הבה"ח יצחק יעקב הירשלאג

הבה"ח יחזקאל פאשקבעט

שעריו הלוויות

הנהלת היישוב, אברכי הכלול ותלמידי היישוב

מכבים בזה את יידי היישוב ואת חבריהם
בברכת מול טוב חמה לשמהותיהם

להולדת הבנות

הר"ר חיים אלימלך בלום
הר"ר יוסף דוד ווייצנער
הר"ר חיים הערש ערדים
הר"ר פנחס נאדלאער
הר"ר צבי וויס
הר"ר שמואל דערבאערעמדיגער
הר"ר חיים מאיר דאפעטלט, קריית צאנז, א"י
הר"ר ישע' אליאויטש
הר"ר יצחק סילבער

להולדת הבנים

הר"ר יוסף יונח קאסאזויטש
הר"ר פנחס יעקב אויש
הר"ר צבי אלימלך דושעיקאָב

לאירוסי הבנות

הר"ר יוחזקאל מאנדעל מעיה"ק ירושלים זוג'
רבנני הנגיד ר' מענדל ווינשטייך זוג'
הריה"ח ר' משה לערברגער זוג'
הריה"ח ר' שלמה ולמן גוטהייל זוג'
הר"ר יצחק קלינמאן זוג'

לאירוסי הבנים

הרבי הג' ר' אפרים פישל הערשקאויטש שליט"א אבדק"ק
האלין זומץ' דקהל קלוזונבורג
הרבי הג' ר' שמואל אונזדארפער שליט"א ריש מתיבתא
ראשית חכמה במונטראיאל, זוג'
הריה"ח ר' ישראל עדער זוג'
רבנני הנגיד ר' אליעזר פאשקבעט זוג'
הריה"ח ר' שמואל אייזנער זוג'
הריה"ח קאהן זוג'
רבנית שרה פערלמאן תהיה'
הריה"ח ר' פיטטיל יאסאואויטש
הריה"ח ר' גרשון וויס
הרבי הג' ר' יצחק שטערנהעל מבאלטימור

ישיבה בית שערם אונגוזאָר

בנשיאות

הగאון מרן ר' מנשה קלין שליט"א

אברך אונגוזאָר

5306 — 16th Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. 494-6788

מודעה

בחורים יאכרים מצוינים הרוצים להתקבל לביית המדרש והכול לזמן הבעל"ט להשתלם בתורה והוראה הלאה למעשה, מתקשים להתחש עם הנהלת הישיבה לביר אפשרות להתקבל. לבחורי הישיבה תהייה כות קידמה להתקבל לכל האכרים.

דענים טראצייע

בשמה רבבה וענגן מיר מודיע דאס מיר וועלען א"ה אונגעטען בחורים העכער דער בר מוצה פאָרֶן ניעס זמן הבעל"ט. מיר האבען ראש ישיבת גдолוי התורה און יראי השם באַמת.

סקאלער שייף

די הנהלת הישיבה צוועמען מיט עטליכע מונדבים האבען באַשלאָסטען צו געבן אַ צאל סקאלער שייף פאר עילוי'יאישע בחורים.

וועכטיגע מודעה פיר

בחורים וועלכע וועלען נישט פאָרֶן אַין די קאנטראיס דעם זומער און ווילען בלײַבען אַין שטאָט וועלען קענען פאָרברענגען בין כותלי בית המדרש אַין אונגעער ישיבת וועלכע וועט זיין אָפּען אַ גאנצען זומער אַיַּה. אונגעער בית המדרש אַין עיר קאנדיישאנט. הרב שמואל טיק וועט זיך ספֿעציגעל אָפּגּעבען מיט אונצער זומער בְּרָאָגְרָאָם. אַיר קענט זיך שוין רעגיסטרירען. רופט אַדער שריביט

494 - 6788

633 - 2732

לנשואָריהם
תלמידי היישיבת
הרבי ר' שמואל טיך
הרבי ר' אלעוזר אבראָמָאוֹויטש
הרבי ר' משולם הערשקאָ
הרבי ר' חיים מאיר צבי אָפּעלדראָרָה
ר' אָברָהָם פֿרִידָמָאן
ר' אָברָהָם זוֹפְּנִיךְ
ר' אָברָהָם דובּ קְלִינְגְּבָאָרְד
ר' אָברָהָם אַילְאָזְוּוֹיטשְׁ
ר' זאָבּ קָאָפְּאָלָאָזְוּוֹיטשְׁ
ר' יַעֲקֹבּ מַאָרְגָּעָנְשָׁטָעָרְן
ר' וְחַיָּאָל בְּאַרְעֵנְשָׁטְיִין
ר' שמואל אַיְזְיקָאָזְוּוֹיטשְׁ

הרבי ר' יְשָׂרָאֵל מְשָׁה מְאַנְדִּיל
הרבי ר' בְּנַצּוֹן בְּלוּם

ר' יַיִדְיָה הַרְטָעָנְפָעָלָר
ר' זְיוֹאָל זּוּמָהָן עַהֲרֻנְדִּירָה

להולדת הנכבדים וה נכדים
הרחה"ג ר' משה זאב הלוי פֿאָלָאָק אָברָךְ קְגַּרְוִיסְוָאָרְדִּיְין
שליט"א זוֹוָגּ

הרחה"ג ר' זְיוֹאָל אַוִּישָׁ אָברָךְ קְגַּרְוִיסְוָאָרְדִּיְין
שליט"א זוֹוָגּ

הרחה"ג ר' שְׁלֹמֹה יוֹסֵף וּוּלְטָעָר שְׁלִיטְיָה"א זוֹוָגּ

הרחה"ג ר' אַחֲרָן וּוַיְצִינָר שְׁלִיטְיָה"א זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' שְׁלָמָה חַיִּים לִיבְעָרְמָאן שְׁלִיטְיָה"א זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' זְחֻקָּל נַיְבָּרְדָּן זְיִי זוֹוָגּ, קָרִית צָאנְזָן, אַיִּה
הרחה"ח ר' עַקְיָבָא דּוּרְבָּאָרְטָמְדִינְגָּעָר בְּיִי זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' יוֹסֵף בָּעָר בְּלוּם נְיִי זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' יַעֲקֹבּ אַיְזְנְגָּנְגָּר בְּיִי זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' בּוֹזֵק אַיְצָקָאָזְוּוֹיטשְׁ בְּיִי זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' זְאָבּ קָאָפְּאָלָאָזְוּוֹיטשְׁ בְּיִי זוֹוָגּ

הרחה"ח ר' יְשָׂרָאֵל חַיִּים גַּדְלָעָר בְּיִי זוֹוָגּ

נִיחָום אַבְּלִיּוֹת
הרחה"ג ר' משה שְׁטָעָר אָברָךְ קְדָבְּרָעָצִין שְׁלִיטְיָה"א זוֹוָגּ

הרבי ר' דוד סּוֹקְעָנִיךְ בְּיִי

הרחה"ח ר' מְרַדְּכֵי שְׁלוּמוֹן בְּיִי

הרחה"ח ר' יוֹסֵף פֿרִידָעָר בְּיִי

ר' יַצְחָק זְוַלְבָּעָר בְּיִי
ד' יְנָחָם אָוָתָם בְּתוֹשָׁאָצָן

קנאת סופרים תרבה חכמה

בלב מלא רגש ושמה עצומה מצינו עצמינים מחוויבים לפרנסת אשר בין כותלי ישיבתינו הקדושה נתיחס חברה ש"ס מבחורים האוגנים שרוצים לסייע את כל הש"ס ולומדים עשרה דפים גמרא ותוספות מידי שבוע שבועו בלבד בשכונה ע"י מרן הראש ישיבה שליט"א וכמה בחורים קבלו מתנות עכור הצעיניות הבנתם. החורים שקיבלו פרט עכור הצעיניות יודיעתם היו: אליעזר צאב קלין נ"י, מרדי אלתר נ"י, שמואל קלין נ"י, חיים גאלדשטיין נ"י, משה בערגער נ"י. גם נבחנו החורים על שני פרקים הראשונים דמסכת בא בתרא שלמדו במשך זמן מהורף בחירות גדוּל עם כל הראשונים. בין הכלול נמצאים אברכים מצוינים ביותר שכמה מהם בקיים ברוב ש"ס ופוסקי' ומעמיקים בעומקה של הלכה ומחדשים בכל יום תמיד בחירות ובקביאות נפלאה. ואנו מוקים בעה"ת שהישיבה והכולל ימשכו על דרך זו נלך תחת השגחת מרן הראש ישיבה שליט"א ויהיו לגודלי ומוארין ישראל. הנהלת הישיבה

ישיבת בית שערים — אונגוואר

בנשיאות הגאון מרן ר' מנשה קלין שליט"א אבדק"ק אונגוואר

5306 16th Ave.

Brooklyn, N. Y. 11204

Tel.: 494-6788

די ישיבה האט זיך ב"ה קונה שם געוען אלס א מוסד ווואו עם וואקסען גודלי לומדי תורה והוראה מיט א געזונטער השקפה פון דעת תורה צום גאנצען דרך החיים ברוחניות ובגשניות. די ישיבה געפינט זיך אין איר נייער הים, פראקטפלע 3 געביידעם, שיינען דארטימטראי, הערליךע דיינינג רום, עיר-קאנדיישאנד בית הדרש, א.ד.ג.
